

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 КУШНІР

року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Арфа»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін загальної професійно-практичної підготовки (ОК 1.6)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Термін викладання	3-8 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНА» (АРФА) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

ОЛІЙНИК Ольга Григорівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри струнно-смичкових інструментів

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна практика (арфа)» затверджена на засіданні кафедри струнно-смичкових інструментів

від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_.

Завідувач кафедри струнно-смичкових інструментів

Ю. Ланюк

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування і удосконалення педагогічної майстерності студентів на основі практичних і теоретичних знань, отриманих в класі з фаху та в курсах музичної педагогіки та методики гри на арфі.

Основним завданням дисципліни є засвоєння основних методів сучасної арфової педагогіки та професійному застосуванні набутих знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14.Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК16.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК2.**Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчо-виконавській діяльності.
- СК3.**Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК4.**Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК5.**Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК6.**Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.**Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8.**Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК9.**Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.**Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.**Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.**Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.**Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.**Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК15.**Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК16.**Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК17.**Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- РН1.**Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час творчо-виконавської діяльності.
- РН2.**Володіти методами та навичками ансамблевої гри / хорового співу, репетиційної роботи та концертних виступів.
- РН3.**Демонструвати різні методики удосконалення творчо-виконавської діяльності.

РН4.Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

РН5.Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН8.Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН9.Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.

РН10.Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН11.Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

РН12.Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.

РН13.Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

РН14.Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс			
						Всього	у тому числі:			Семестри								
	лекційні	індивідуальні	практичні		1		2	3	4	5	6	7	8					
	Кількість тижнів в семестрі																	
	15	15	15		15	15	15	15	15									
Педагогічна практика (арфа)	8	3-7		4	120	60			60	60			0,5	0,5	0,5	0,5	1	1

Розподіл годин та кредитів за курсами та семестрами

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин				
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота
				Всього	у тому числі:		
				лекційні	індивідуальні	практичні	
I							
	1						
	2						
II		1	30	15		15	15
	3	0,5	15	7		7	8
	4	0,5	15	8		8	7
III		1	30	15		15	15
	5	0,5	15	7		7	8
	6	0,5	15	8		8	7
IV		2	60	30		30	30
	7	1	30	15		15	15
	8	1	30	15		15	15

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практичні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
3 семестр			
Змістовий модуль 1. Організація і планування уроку.			
1	Тема 1	Докладний аналіз уроку і визначення конкретних завдань для студента-практиканта.	2
2	Тема 2	Обговорення окремих етапів роботи упродовж заняття.	2
3	Тема 3	Вивчення педагогічного репертуару .	2
4	Тема 4	Теоретична консультація	1
Разом			7
4 семестр			
Змістовий модуль 2. Підбір репертуару і складання індивідуального плану учня			
5	Тема 1	Обговорення репертуарного плану і окремих етапів роботи з учнем упродовж заняття	2
6	Тема 2	Виконання та аналіз творів з педагогічного репертуару	2

7	Тема 3	Вивчення педагогічного репертуару .	3
8	Тема 4	Проведення контрольного уроку.	1
Разом			8
Всього годин			15

5 семестр			
Змістовий модуль 5. Індивідуальні репертуарні плани			
1	Тема 1	Підбір оптимальної структури репертуару в залежності від технічного рівня підготовки учня.	2
2	Тема 2	Робота над інструктивним матеріалом та віртуозним твором малої форми.	2
3	Тема 3	Вивчення педагогічного репертуару .	2
4	Тема 4	Теоретична консультація	1
Разом			7
6 семестр			
Змістовий модуль 6. Практичні і теоретичні заняття			
5	Тема 1	Робота над інструктивним матеріалом. Виявлення та методи подолання технічних недоліків.	2
6	Тема 2	Робота над твором великої форми.	2
7	Тема 3	Вивчення педагогічного репертуару .	3
8	Тема 4	Проведення контрольного уроку.	1
Разом			8
Всього годин			15

7 семестр			
Змістовий модуль 5. Практичні і теоретичні заняття			
1	Тема 1	Підбір репертуару з урахуванням рівня технічної підготовки учня.	5
2	Тема 2	Робота над поліфонією та твором великої форми.	5
3	Тема 3	Вивчення педагогічного репертуару .	4
4	Тема 4	Теоретична консультація.	1
Разом			15
8 семестр			
Змістовий модуль 6. Практичні і теоретичні заняття			
5	Тема 1	Підбір репертуару з урахуванням рівня технічної підготовки учня.	5
6	Тема 2	Робота над поліфонією та твором великої форми.	5
7	Тема 3	Робота над віртуозними та кантиленними творами малої форми.	4
8	Тема 4	Проведення контрольного уроку.	1

Разом	15
Всього годин	30

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
3 семестр			
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	6
2	Підготовка до підсумкового контролю		2
4 семестр			
Змістовий модуль 2.			
3	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	5
4	Підготовка до підсумкового контролю		2
Всього годин			15

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
5 семестр			
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	6
2	Підготовка до підсумкового контролю		2
6 семестр			
Змістовий модуль 2.			
3	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	5
4	Підготовка до підсумкового контролю		2
Всього годин			15

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
7 семестр			

Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	13
2	Підготовка до підсумкового контролю		2
8 семестр			
Змістовий модуль 2.			
3	Тема 1-4	Самостійні заняття з учнем. Вивчення літератури з питань сучасної теорії та практики виконавства, музичної психології та педагогіки.	13
4	Підготовка до підсумкового контролю		2
Всього годин			30

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.

3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література з проблем арфової педагогіки, методики та виконавства

1. Абдуллин Э.Б., Николаева Е.В. Музыкально-педагогические технологии учителя музыки : учебное пособие / Э.Б.Абдуллин, Е.В.Николаева. – М.: Прометей, 2005. – 232с.
2. Акопян Л.О. Анализ глубинной структуры музыкального текста /Л. Акопян. – М.: Практика, 1995. – 256 с.
3. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. - М.: Музыка, 1971. - 214с.
4. Андрейко О.І. Виконавська традиція у контексті інтерпретації змісту музичного твору / О.І.Андрейко // Педагогіка і психологія професійної освіти, № 2. – Львів, 2009. С.206-214.
5. Арчажникова Л.Г. Методика музыкального воспитания: Учебн. пособ. для студ. муз. пед. Фак. / Л.Г.Арчажникова. – М.: МГЗПИ, 1990. - 50 с.
6. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс / Б.В.Асафьев. – Л.: Музгиз, 1963. - 378 с.
7. Баренбойм Л.А. Музыкальная педагогика и исполнительство / Л.А.Баренбойм. – Л.: Музыка, 1974. – 336 с.
8. Бочкарев Л.П. Психология музыкальной деятельности. – М.: Институт психологии РАН, 1997. – 351с.
9. Браудо И.А. Артикуляция (О произношении мелодии) / И.А.Браудо. – 2-е изд. – Л.:Музыка, 1973. – 198 с.

10. Волков С. О формировании представлений в образно-художественном мышлении музыканта-исполнителя /С. Волков // Вопросы теории и эстетики музыки. – Вып 11. – М.–Л. :Музыка, 1972. – С. 184-200.
11. Вопросы музыкальной педагогики: Сб.ст. / Ред. Берлягчик М.М. – Новосибирск: Западно-Сибирское книжное и-ство, 1973. – 119с.
12. Вопросы музыкальной педагогики: Сб.ст. / Сост. В. Руденко. М.: Музыка, 1986. – 160 с.
13. Вопросы теории и практики музыкальной педагогики: Сб. науч. Труд. / Ред. Зеленин В.М / . - Минск: РМНЦ культуры, 1989. – 124 с.
14. Гинзбург Л.С. О работе над музыкальным произведением: [метод. очерк.] / Лев Соломонович Гинзбург. – М.: Музыка, 1968. – 112.
15. Григорьев В.Ю. Некоторые проблемы специфики игрового движения музыканта-исполнителя / В.Ю.Григорьев // Вопросы исполнительского искусства. - М., 1978. – С. 3-14.
16. Гумен О. Арfoва освіта у Львові: творчо-виконавський діалог /Олександра Гумен // Проблеми удосконалення професійнонь підготовки фахівців мистецьких дисциплін : Зб. Матеріалів Всеукраїнської відкритої науково-практичної конференції, присвяченій пам'яті А.Ф. Кречківського. – Суми : Вінниченко М.Д., 2011. – С.50-52.
17. Гуренко Е.Г. Исполнительское искусство: методологические проблемы: Учебн. пос. / Е.Г.Гуренко. – Новосибирск: НГК, 1985. – 88 с.
18. Доброхотова В., Доброхотов Б. Введение к сборнику “Сонаты, вариации и фантазии для арфы. Вып. 1. М. : Музыка, 1964. – С.2-11.
19. Доброхотова В., Доброхотов Б. Введение к сборнику “Сонаты, вариации и фантазии для арфы. Вып. 2. М.1964. – С.2-8.
20. Дулова В. Искусство игры на арфе / В. Дулова. – М.: 1975. – 230 с.
21. Козій М.К. Психолого-педагогічні умови удосконалення педагогічної практики студентів / М.К. Козій. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2001. – 140 с.

22. Кременштейн Б.Л. Педагогические аспекты воспитания музыкального мышления в исполнительском классе // Вопросы воспитания музыканта-исполнителя /Отв. ред Кременштейн Б.Л. – Вып 68. – М.: Изд-во ГМПИ им. Гнесиных, 1983. – С. 63-88.
23. Методика воспитательной работы: Учебн. пособ. / Под. ред. В.А.Сластенина. – М.: Академия, 2002. – 144 с.
24. Мильштейн Я.И. Вопросы теории и истории исполнительства / Я.И.Мильштейн. – М.: Советский композитор, 1983. – 261 с.
25. Музичний інструмент арфа : програма для музичних шкіл та музичних відділень початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання) /уклад.: О.І. Ігумен, О.В. Гринькова, В.Л. Тихонова. – К, 2014. – 44 с.
26. Москаленко В.Г. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа) / Виктор Григорьевич Москаленко. – Киев, 1994. – 156с.
27. Мчеделов М.П. Методические указания /М.П. Мчеделов // Гаммы и арпеджио для арфы. – М. Сов.композитор, 1989. – 36 с.
28. Назаров И.Т. Основы музыкально-исполнительской техники и метод ее совершенствования / Иван Тимофеевич Назаров. – Л.: Музыка, 1969. – 134 с.
29. Науменко С.І. Психологія музичності та її формування у молодших школярів: Навч. посіб / Світлана Іванівна Науменко. – К.: КДПІ,1993. – 160 с.
30. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології / Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. – 2 К.: Просвіта, 2000. – 386 с.
31. Олійник О.Г. Педагогічна практика для арфи. Додаток до програми з предмету “Педагогічна практика” для вищих музичних навчальних закладів/ О.Г. Олійник. – Львів: ЛДМА ім. М. Лисенка, 2002. – 31 с.
32. Остроменский В.Д. Восприятие музыки как педагогическая проблема / В.Д.Остроменский. – К.: Музична Україна, 1975. – 198 с.
33. Падалка Г.М. Модернізація мистецької освіти як наукова проблема / Г.М.Падалка // Науковий вісник Південноукраїнського державного університету ім.К.Д.Ушинського : зб.наук.пр. – Одеса, 2006. – С.3-9.

34. Падалка Г.М. Музична педагогіка / Падалка Г.М. – Херсон: ХДПІ, 1995. – 104с.
35. Парфенов Н. Техника игры на арфе. Метод проф. А.И. Слепушкина / Н. Парфенов. – М.: Госиздат. Муз. Сектор, 1927. – 50 с.
36. Парфенов Н. Школа игры на арфе /под ред. М.П. Мчеделова / Н. Парфенов. – М. : Музыка, 1960. – 296 с.
37. Платонов К.К. Проблемы способностей / Константин Константинович Платонов. – М.: Наука, 1972. – 312 с.
38. Покровская Н.Н. Методика обучения игре на арфе. Программа для музыкальных вузов по специальности № 2202 «Оркестровые инструменты» (струнные)/ Н.Н. Покровская. – М.: Всесоюзный методический кабинет, 1985. – 29 с.
39. Покровская Н.Н. Настройка арфы: особенности и проблемы /Н.Н. Покровская // Инструментальная музыка в межкультурном пространстве. Проблемы артикуляции. – СПб : РИИИ, 2008. – С.101-104.
40. Покровская Н.Н. О левой руке арфиста (особенности постановки и звукоизвлечения) /Н.Н. Покровская // Звуки арфы. Рос. Ассоциация педагогов-арфистов. – № 5. – С. 22-32.
41. Покровская Н.Н. Принципы аппликатуры и методы обучения игре у арфистов /Н.Н. Покровская // Об арфе и арфистах. Новосибирск, 2003. – С.43-58.
42. Полтарева В.П. Арфа /В.П. Полтарева. – К. :Музична Україна, 1980. – 59 с.
43. Ростовський О.Я. Лекції з історії західноєвропейської музичної педагогіки: Навч. Посіб / Олександр Якович Ростовський. – Ніжин: НДПУ ім. Миколи Гоголя, 2003. – 239с.
44. Рубин М.А. Методика обучения игре на арфе /М.А. Рубин. – М.: Музыка, 1973. – 64 с.
45. Рубин М.А. Школа начального обучения игре на арфе /М.А. рубин. – М. :Сов.композитор, 1977. – 150 с.

46. Сараджева К.К. Об исполнительском мастерстве арфиста. Методические записки /К.К. Сараджева. – М.: Музыка, 2001. – 69 с.

47. Фейгин М.Э. Индивидуальность ученика и искусство педагога /М.Э. Фейгин. – М., 1975. – 110 с.

48. Эрдели К.А. Арфа в моей жизни. Мемуары /К.А. Эрдели. – М. : Музыка, 1967. – 240 с.

Рекомендована нотна література

БАЗОВА

Орієнтовний семестровий програмний репертуар дисципліни «Педагогічна практика» (арфа)

* **Примітка:** Розподіл творів по класах навчання учнів та семестрах може бути зміненою в залежності від методичного бачення викладача-консультанта та загального рівня підготовки кожного окремо взятого учня.

І клас

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 1. 1-2 класи ДМШ, упор. М.Рубін. М. 1981:

- “Веселі гуси”
- “Ой ти, дівчино зарученая” українська народна пісня
- “Пісня ткалів”
- “Дівка в сінях стояла”
- Філіпп Й. Колискова
- Рамо Ж. Рондо
- Ерделі К. Сумна
- Моцарт В. Менует, Гумореска
- Телеман Г. П’еса

Школа початкового навчання гри на арфі, упор. М.Рубін. М. 1984

- “Співає соловейко”
- Алеманда, старовинний танець
- Гедіке О. “Райдуга”
- Хереско Л. “Метелик”
- “Журавель” українська народна пісня
- Фрід Г. “Старовинний годинник”, “Повільний танець”
- Рубін М. Вальс
- “У моєму чудовому замку” іспанська дитяча пісня
- Гудіашвілі М. Гра
- Смірнова Т. Колискова
- Холмінов О. Струмочок

- Лауменскене Е. Маленька балада

Збірник російських та українських народних пісень (в обробці для арфи К.Ерделі), М. 1963

- “Коляда-маляда”
- “Ой, на горі дуб”
- “Коса моя косонька”
- “Вийшли в поле косарі”
- “Туман яром котиться”

II клас

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, 1-2 класи, упор. М.Рубін. М., 1970:

- Барток Б. П’еса
- Гендель Г. Сонатина, Менует
- Глінка М. Полька
- Гранжані М. Баркарола
- Кабалевський Д. Клоуни, Вальс
- Поссе В. Пісня без слів
- Реньє Г. “Біля джерела”
- Рейнеке К. Андантіно з сонатини
- Саті Е. “Що сказала маленька принцеса Тюльпанів”
- Томазі А. Сумна лялька
- “Журавель” українська народна пісня
- Хассельманс А. Маленька казка
- Чайковський П. Колискова з оп. “Мазепа”
- Шостакович Д. Танець. Шарманка

Школа початкового навчання гри на арфі, упор. М.Рубін. М. 1984:

- Ботяров Е. Рондо
- Мурзін В. Ковалі
- Каретніков М. Лірична п’еса
- Локателлі П. Менует
- Пахельбель Й. Сарабанда

Збірник російських і українських народних пісень, обр. для арфи К.Ерделі. М. 1963:

- “Ой, я нещасний”
- “Сонце низенько”

Дитячі п’еси для арфи, упор. С.Маркічева. М. 1987:

- Довгань В. Гусяр
- Свірідов Г. Старовинний танець
- Шостакович Д. “Коло пам’ятника старовини”

III клас

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, вип. 2, 3-4 класи, упор. М.Рубін. М. 1973:

- Арман Ж. Фугетта
- Бах Й.С. Жигетта, Маленька прелюдія, Прелюдія
- “Вісла” польська народна пісня, обр. М.Рубіна
- Гедіке О. Сонатина
- Гнесіна О. Дзига
- Гріг Е. Аріетта, Вальс
- Дваріонас Б. Млин
- Діабеллі А. Сонатина (частина I)
- Кабалєвський Д. Токата
- Кореллі А. Сарабанда
- Моцарт В. Аріетта
- Надерман Ф. Токата
- Чайковський П. Мазурка

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 1, упор. М.Рубін. М. 1970:

- Бах Й. Арія, Волинка, Марш, Менует
- Бетговен Л. Соната Соль-мажор, Шотландська пісня
- Вітлін В. Гусла
- Гайдн Й. Менует
- Гендель Г. Арія
- Глінка М. Жайвір, Полька
- Глюк К. Арія
- Калау Ф. Варіації
- Моцарт В. Буре
- Реньє Г. Гавот
- Флотов Ф. “Остання троянда”
- Гассельманс А. Маленька казка, Мрії, Нічне рондо, Осіння серенада
- Чімароза Д. Сонатина

Новий посібник гри на арфі, ч. 2, упор. Х.Цингель, Лейпціг 1981:

- Бакофен Й. Три маленькі п’єси
- Захоф Ф. Прелюдія

- Кофлер Й. Дві галантні п'єси
- Мейер Ф. Менует з сонати для арфи
- Фішер Й. Прелюдія арпеджіато
- Гохбрукер Х. Менует з сонати для арфи

IV клас

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 2, 3, упор. М.Рубін. М. 1961, 1963:

- Бетговен Л. Тірольська пісня, Лендлер
- Бокеріні Л. Менует
- Гайдн Й. Танець
- Гедіке О. Сонатина До-мажор
- Гендель Г. Сарабанда, Фугета
- Глюк К. Арія
- Гodefруа Ф. Старовинний танець
- Голубев Є. Хорал
- Гранжані М. Баркарола
- Граціоні Г. Сонатина
- Гріг Е. Норвезька пісня
- Діабеллі А. Сонатина
- Кореллі А. Сарабанда
- Мендельсон Ф. Пісня без слів
- Моцарт В. Тема з варіаціями
- Мусоргський М. Сльоза
- Мchedелов М. Хорал
- Поссе В. Гра хвиль
- Периш-Альварс Е. Танок циганки
- Франк С. Скарга ляльки
- Чімароза Д. Сонатина
- Шитте Л. Гавот
- Ерделі К. Пісня, Танець

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, вип. 2, 3-4 класи, упор. М.Рубін. М. 1973:

- Бах Й. Маленька прелюдія. Інвенції.
- Бетговен Л. Варіації на швейцарську тему, Соната
- Бютнер М. Прелюдія
- Осокін М. Прелюдія
- Терньє М. До альбому
- Шопен Ф. Весна

- Шостакович Д. Гавот

Новий посібник гри на арфі, ч. 2, упор. Х.Цингель, Лейпціг 1981:

- Бах Й. Прелюдії До-мажор і до-мінор
- Гендель Г. Арпеджіо, Алєгро
- Мюршгаузер Ф. Пастораль. Арія з варіаціями
- Парадізі П. Токата
- Телеман Г. Фантазія

V клас

Хрестоматія. П'єси, етюди, вправи, ансамблі. 5 клас ДМШ, упор. М.Рубін. М. 1974:

- Аракішвілі Д. Узундара
- Бах Й. Маленька прелюдія
- Гендель Г. Алєгро
- Гранжані М. Ноктюрн
- Дандріє Ф. П'єса
- Дусік Я. Сонатина
- Караєв К. Прелюдія
- Лепнурм Х. Літній ранок
- Макарова Н. Вихід Нефертіті
- Мендельсон Ф. На крилах пісні
- Мурзин В. Спомин
- Осокін М. Прелюдія
- Саті Е. Стрільчаста арка
- Гассельманс А. П'єса
- Чюрльоніс М. Прелюдія
- Яхніна К. Баркарола

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 3, 4-5 класи, упор. М.Рубін. М. 1963:

- Гендель Г. Прелюдія
- Кореллі А. Прелюдія
- Лядов О. Сарабанда
- Раков М. Скерцино
- Холлі А. Скерцино
- Циполі Д. Куранта

Дитячі п'єси для арфи, вип. 1, упор. С.Маркічева. М. 1987:

- Мільман М. Старовинний вальс
- Чудова Т. Билина. Жарт
- Кікта В. Сонатина на честь Д.Бортнянського

VI клас

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 3, упор. М.Рубін. М. 1963:

- Бах Й. Прелюдія. Сіціліана. Куранта
- Гендель Г. Прелюдія, Арія з опери “Ринальдо”
- Люллі Ж. Гавот у формі рондо
- Надерман Ф. Маленьке рондо
- Парадізі П. Вічний рух
- Прокоф'єв С. Гавот з Класичної симфонії
- Гассельманс А. Мелодія, Ноктюрн

П'єси українських композиторів, упор. В.Полтарєва. К. 1972:

- Вимер І. Старовинний танець
- Колесса М. Коломийка
- Косенко В. Дощик. Пастораль
- Людкевич С. Менует
- Сокальський В. У гаю
- Шейко Б. Женчичок-бренчичок

Дитячі п'єси для арфи, упор. С.Маркічева. М. 1987:

- Кікта В. Варіації на честь М.Лисенка
- Смірнов Д. Сюїта “Лісові картинки”

Сонати, варіації і фантазії, ч. 1, упор. Б.Доброхотов. М. 1964 (за вибором).

Дусік Я. Шість сонат для арфи, ред. М.Зунової. Прага, 1977 (за вибором).

VII клас

П'єси для арфи українських композиторів, упор. В.Полтарєва. К. 1972:

- Барвінський В. Думка, Пісня лірника
- Кос-Анатольський А. Анданте
- Лисенко М. “Море” (фрагмент з оп. “Софо”)
- Людкевич С. Листок з альбому
- Фільц Б. Новелета.

П'єси для арфи, упор. В.Полтарєва, Львів 1958:

- Сімович Р. Варіації на тему “Чи я в лузі не калиною була”.

Збірник класичних п'єс (обр. О.Сініциної), зош. 2, М. 1959:

- Бах Й.С. Прелюдія, Гавот
- Гендель Г. Арія
- Кореллі А. Адажіо
- Леклер Ж. Сарабанда
- Люллі Ж.Б. Сарабанда

Збірник п'єс російських композиторів (обр. К.Ерделі), М.-Л. 1952:

- Глінка М. Ноктюрн
- Лядов А. Музична табакерка
- Рубінштейн А. Баркарола, Мелодія
- Чайковський П. Мазурка №4

Добродінський Б. Сюїта:

- Колискова, Менует, Полонез, Марш

Кардон Ж.Б. сонати №№ 2, 3. М. 1983

П'єси для арфи (упор. А.Тугай). Л. 1984:

- Ле Пен А. Варіації.

Бланко Й. Концерт для арфи та фортепіано.

VIII клас

П'єси для арфи (упор. В.Полтарєва). К. 1972:

- Жербін М. Романс
- Колесса М. Етюд

Старовинна та сучасна музика зарубіжних композиторів. М. 1991:

- Гендель Г. Прелюдія і токато
- Франциск А. Старовинні танці

Яхніна Є. "Акварелі". М. 1976:

- Танок горян
- Старовинний наспів
- Жонглери

П'єси для арфи (упор. А.Тугай) Л. 1968:

- Вішкарьов Л. Експромт
- Сібеліус Я. Романс. Вальс
- Сінісало Г. Дві прелюдії

Велика форма

Дусік Я.Л. Шість сонат (ред. М.Зунова)

П'єси для арфи (упор. А.Тугай). Л. 1984:

- Давід Л. Соната

Сонати, варіації і фантазії для арфи. Вип. 1 (ред.-упор. В.Б. та Б.В.

Доброхотови) М. 1964. (на вибір)

Альбрехтсбергер Концерт 1 частина або 2 і 3 частини

IX клас

П'єси

Хрестоматія для арфи. I курс музичних училищ (упор. М.Рубін) М. 1975:

- Аббасов А. Весела Нарміна
- Бабаджанян А. Прелюдія

- Бокса Н.Ш. Токата
- Бріттен Б. Купання вранці
- Гранжані М. Дитяча година. Сюїта.
- Кореллі А. Прелюдія
- Лядов О. Багатель
- Мурзін В. Розповідь
- Пьоніц Ф. Музична скринька
- Телеман Г.Ф. фантазія
- Хренніков Т. Сумний вальс
- Щедрін Р. Гумореска
- Яхін Р. Прелюдія

Чотири класичні п'єси (обр. В.Борисовського) М. 1962

Збірник класичних п'єс (обр. О.Сініциної), зош. 1, 2. М. 1959

Ерделі К. П'ять п'єс. М. 1960

Мчеделов М. Сюїта "В Грузії" М. 1952

П'єси для арфи (упор. В.Полтарева) К. 1979:

- Лапінський я. Веснянка
- Скорик М. Народний танок
- Таранов Г. Поема

Велика форма

Хрестоматія для арфи. I курс музичних училищ (упор. М.Рубін) м. 1975:

- Гайдн Й. Варіації
- Надерман Ф. Соната Сі бемоль мажор

Сонати, варіації і фантазії для арфи (упор. В.Б. та Б.В. Доброхотови) вип. 1, 2. М. 1963, 1964.

Гендель Г. – Гранжані М. Концерт для арфи соло Фа мажор

Обертюр К. Концертіно, Концерт "Орфей"

X клас

П'єси

Асаф'єв Б. Соло з балету "Бахчисарайський фонтан"

Бах Й.С. Арія, Прелюдія, Лярго, Гавот, Органні прелюдії

Багіров З. Фантазія

Бріттен Б. Інтерлюдія

Гендель Г. Чакона

Глієр Р. Експромт

Дебюссі К. Арабеска №1

Дюран А. Чакона

Ібер Ж. Скерцетто

Іполітов-Іванов М. Ноктюрн
 Коваль М. Ноктюрн, Прелюдія, Сарабанда
 Мосолов А. Танцювальна сюїта
 Прокоф'єв С. Прелюд
 Саммартіні Дж. Алєгретто
 Солтис А. Прелюдія
 Тедески Л. Іспанський патруль
 Збірник старовинної та сучасної музики. М. 1991:
 - Нардіні П. Адажіо
 - Пешетті Д. Алєгро
 Добродінський Б. Сюїта "Барокко" М. 1961.

Велика форма

Бенда Ф. Соната
 Дюссек Я.Л. Сонатина
 Кардон Ж. Сонати Мі бемоль мажор та фа мінор.
 Крумпгольц Ж. Сонати №№ 1, 4.
 Мортарі В. Сонатина
 Парфьонов М. Варіації на тему Кореллі
 Балтін О. Концертіно
 Гендель Г. Концерт 1 ч. Або 2, 3 ч.
 Кос-Анатольський концерт 1 ч.
 Крумпгольц Ж. Концерт 1 ч.

ДОПОМІЖНА

(етюди, вправи)

1 клас

Вправи

Ерделі К. Збірник вправ для арфи: М. 1958. Вправи №№ 1-30.
 Парфьонов М. Школа гри на арфі, упор. М.Мчеделов, М., 1960, 1972.
 Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, 1-2 класи ДМШ, упор.
 М.Рубін. М. 1970.
 Школа початкового навчання гри на арфі, упор. М.Рубін. М. 1984.

Етюди

Бокса Н. Етюд №65
 Гнесіна О. Етюди №№ 22, 40

Кастнер Н. Етюд №47

Левідова Д. Етюд №42

Рубін М. Етюди №№ 2, 5, 10, 14, 18, 31, 34, 37, 43

Ходжиєв П. Етюд №31

2 клас

Вправи

Ерделі К. Збірник вправ для арфи: Вправи №№ 30-48.

Рубін М. Школа початкового навчання гри на арфі. М. 1984.

Етюди

Рубін М. Школа початкового навчання гри на арфі. М. 1984:

- Бокса Н. Етюди №№ 42, 43, 47, 59, 61
- Ботяров Е. Етюд №63
- Каретніков М. Етюд №56
- Раухвергер М. Етюд №50
- Рубін М. Етюд №46

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, ч. 1, упор. М.Рубін.
М. 1960, 1970:

- Барток Б. Етюди №№ 85, 86
- Бокса Н. Етюди №№ 54, 64
- Гнесіна О. Етюд №51
- Обертюр К. Етюд №110
- Осокін М. Етюд №69

Черні К. Етюди №№ 56, 76, 77, 81, 82

3 клас

Вправи

Парфьонов М. Школа гри на арфі, ред.
М.Мчеделова. М. 1960, 1972.

Рубін М. Школа початкового навчання гри
на арфі. М. 1984

Ерделі К. Збірник вправ для арфи.

Етюди

Хрестоматія педагогічного репертуару для
арфи, ч. 1, упор. М.Рубін. М. 1960, 1970:

- Бокса Н. Етюди №№ 4, 5, 6, 7, 17, 21,
27
- Кастнер А. Етюд №105
- Обертюр К. Етюд №128
- Шуман Р. Маленький етюд
- Шоккер Е. Етюд №92

Хрестоматія педагогічного репертуару для
арфи, вип. 2, 3-4 класи, упор. М.Рубін. М.
1973:

- Бокса Н. Етюди №№ 4, 17, 21, 26, 28
- Обертюр К. Етюд №3

Новий посібник гри на арфі, упор.
Х.Цингель, ч.2, Лейпціг 1981:

- Бокса Н. Етюди №№ 2, 4, 8

Поссе В. Етюд №1

Вправи

Парфьонов М. Школа гри на арфі, упор. М.Мчеделов. м. 1972

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, вип. 2, упор. М.Рубін. М. 1973.

Етюди

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, упор. М.Рубін. М. 1961:

- Бокса Н. Етюди №№ 11, 14, 21, 26, 43, 46
- Обертюр К. Етюди №№ 10, 36
- Черні К. Етюди №№ 3, 7, 18, 20, 35, 60

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, вип. 2, 3-4 класи, упор. М.Рубін. М. 1973:

- Рубін М. Етюд №41
- Юрман А. Етюд №56

Новий посібник гри на арфі, ч. 2, упор. Х.Цингель, Лейпціг 1981:

- Гodefруа Ф. Етюд №12
- Лабарр Т. Етюд №3
- Ларівер Е. Етюд №6
- Надерман Ф. Етюд №5

Фіорілло Ф. Етюд №11

Вправи

Парфьонов М. Школа гри на арфі, ред. М.Мчеделова. М. 1972
Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи, 5 клас, упор. М.Рубін. М. 1974.

Етюд

Ерделі К. 20 етюдів для арфи, зошит I
- Етюди №№ 2, 3, 4, 6, 7, 9
Хрестоматія. П'єси, етюди, вправи, ансамблі. 5 клас ДМШ, упор. М.Рубін. М. 1974:
- Бокса Н. Етюди №№ 10, 19
- Обертюр К. Етюд №2
- Томас Д. Етюд №13
Холлі А. Етюд №21

6 клас

Вправи

Парфьонов М. Школа гри на арфі. М. 1972
Рубін М. Вправи та етюди. М. 1986

Етюд

Ерделі К. 20 етюдів, зошит I, М. 1961 (на вибір)
Ценгель Х. Новий посібник гри на арфі, т. 2, Л. 1981:
- Бокса Н. Етюд № 10
- Гюдефруа Ф. Етюд №9
- Дізі Ф. Етюд №14
- Кастнер А. Етюди №№ 15, 16
Рубін М. Вправи та етюди. М. 1986 (на вибір)

7 клас

Вправи

Парфьонов М. Школа гри на арфі. М. 1960, 1972.
Рубін М. Вправи та етюди. М. 1986.

Етюди

Ерделі К. 20 етюдів для арфи, ч. I (за вибором)
Етюди зарубіжних композиторів, ч. 1, упор.
К.Ерделі. М. 1965:

- Гюдефруа Ф. Етюд №8
- Гассельманс А. Етюди №№ 2, 3, 5, 6

Рубін М. Вправи та етюди. М. 1986:

- Дізі Ф. Етюд №1
- Кастнер А. Етюд №3
- Ларів'єре Етюд №4
- Мchedелов М. Етюд №10
- Надерман Ф. Етюд №2
- Яхніна О. Етюд №7

Цингель Х. Новий посібник гри на арфі, т. 2, Л.
1981:

Холлі А. Етюди №№ 17, 18, 19.

8 клас

Етюди

Ерделі К. 20 етюдів для арфи. Зошит I, М. 1961 (на вибір)
Мchedелов М. 5 етюдів М. 1959 (на вибір).
Етюди зарубіжних композиторів. Зошит I, М. 1965.

Етюди для арфи (упор. К.Сараджева). М. 1985 (на вибір)

9 клас

Етюди

Мchedелов М. П'ять етюдів. М. 1959
Ерделі К. 20 етюдів. Зош. 1, 2
Етюди зарубіжних композиторів. Зош. 1, 2. (упор. К.Ерделі)
Етюди (упор. К.Сараджева) М. 1985

10 клас

Етюди

Хрестоматія педагогічного репертуару для арфи. 1, 2 курси музичних училищ.
Етюди зарубіжних композиторів (упор. К.Ерделі), зош. 1, 2.

Збірник етюдів (упор. К.Сараджева)

Віртуозні етюди та п'єси для арфи (упор. В.Дулова) М. 1974